

Inhoud december 2019/4

Voorwoord

Uit de wedstrijden

Marien van Schijndel Allemaal tien
(2de prijs essaywedstrijd)

Essays

Hans Devroe De vijf klemtonen van WEL
Guy Vits Joe Dassin

Gedichten

Guy Charleer Haikoe's en tanka's

Het Wereldje

(DPG-Providers-Algorithmisering-Publicaties-Jubilea-
Nobelprijzen-Bloom)

UWLM-nieuws

Belangrijk bericht Lidmaatschap van WEL
Hans Devroe 'De Getuige' deel 3 en slot

Tips voor publicatie in digiWEL

W Voorwoord

Het was een moeilijk jaar. Voor velen, naar ik hoor. Al hebben de graaiers weer gegraaid, in ruil voor beloften. Vlaanderen was ooit zaailand, nu graailand.

Voor ons kwam er een gedeeltelijke verhuis, de overgang van de papieren “WEL” naar de digitale, hervorming van het programma, de voltooiing van *De getuige*. We hebben het overleefd, dankzij trouwe medewerkers.

In deze aflevering van *digiWel*, de vierde al, weer langere bijdragen: op stap met een Nederlands welzijnswerker, wel en wee van de Franse chansonnier Joe Dassin, de rol van de UWLM al 39 jaar, haikoe’s en tanka’s van tussen bokjes en een kleinkind. En de gebruikelijke rubrieken. Het eerstvolgende nummer verschijnt in maart 2020, bijdragen WELkom voor 15 februari. Zie ook de nieuwe regeling voor het **lidmaatschap**. De sterkste wijsheden blijken de simpelste. Daarom eindigen we dit jaar met een chanson van Joe:

*La vie se chante,
la vie se pleure.
Elle est changeante
comme les couleurs.
La vie s’allume,
la vie s’éteint
et sans rancune
elle ne rime à rien.*

In de Kruidtuin beleven krokusje hun zoveelste bloei. Rozen staan er dapper tot november. Zouden wij het beter weten dan de natuur die altijd doorgaat? Courage dus in het nieuwe jaar!

Hans Devroe

W Uit de wedstrijden

Allemaal tienen

De paradigmashift die je nooit op congressen hoort

Marien van Schijndel

November 2018

Ik zit achter de computer met mijn telefoon bij de hand. Op het nieuws: demonstratie van gele hesjes- beweging loopt uit de hand.

‘Er zijn nog 24 wachtenden voor u’ hoor ik uit mijn telefoon, die ik op de luidspreker heb gezet. Ik raak er inmiddels aan gewend dat ik er nooit aan gewend zal raken. Dat ik op zoek naar klantenservice ben van een helpdeskmedewerker van mijn internetprovider, die heel vaak bagger van ontevreden klanten over zich heen krijgt gestort. Op de achtergrond hoor ik op mijn radio een nieuwsbericht over een demonstratie van de gele hesjes- beweging in Frankrijk, die weer uit de hand gelopen is.

Wachten als verdienmodel

‘Er zijn nog 22 wachtenden voor u. De wachttijd kan oplopen tot meer dan dertig minuten. U kunt ook op een ander tijdstip terugbellen.’

Ik laat me niet afschepen. Ik ben al één euro vierenveertig verder. Ik wil in mijn mailbox.

Vijfendertig minuten later ben ik eindelijk aan de beurt. ‘De helpdeskmedewerkster leest haar bescrypt voor. ‘Dit gesprek kan opgenomen worden voor trainingsdoeleinden.’ ‘Prima’ zeg ik, ook al is het helemaal niet zo prima. Het is een slimme truc om je in te dekken voor als een klantcontact toch uit de hand loopt.

Mijn dag is nog lang. Na vijf minuten is mijn probleem opgelost. Er is een storing geweest in de verdeelkast van de glasvezelleidingen in mijn buurt. Als ik zo het modem opnieuw opstart, zal alles weer functioneren zoals het hoort. Ik realiseer me ineens dat ik ook via mijn 4G netwerk op mijn mobiele telefoon mijn mail had kunnen lezen.

Het moderne leven, ik krijg het slechts stapsgewijs onder de knie.

Ik heb geen zin en geen tijd om dit onverschillige en onzorgvuldige proces met de helpdeskmedewerker te evalueren. Ik moet zo weg en ik wil mijn e-mail nog snel lezen. Bovendien, de medewerkster zal vast wel een drieëntwintig maanden contract hebben. Dan vliegt ze er net voor het tweede jaar volgemaakt is uit, want vaste dienstverbanden passen niet in het moderne businessmodel van dynamische ondernemingen. Ze deed goed haar best om mij van dienst te zijn in deze jungle van haast. Ik heb met haar te doen.

U spreekt met het klantcontactcentrum

De mail stroomt binnen in mijn mailbox en ik zie een mailtje van een ambtenaar die me even wil spreken. Ik heb nog wel tijd voor een telefoontje.

‘U spreekt met het klantcontactcentrum van de gemeente. Onze telefoniste is momenteel in gesprek, wilt u wachten?’

Ik ben er intussen aan gewend, dat ik ook hier nooit aan gewend zal raken. Je belt als inwoner met jouw gemeente, en meteen word je gereduceerd tot een klant. Op de heidagen met de managers van de gemeente zal het ongetwijfeld ook zijn gegaan over hoe we de burger nog beter kunnen bereiken en stimuleren tot eigen initiatief.

‘Begin eens met het antwoordscript van de telefooncentrale’ zou ik adviseren.

Ik stap in de auto en leg mijn rugzak met laptop achter in de kofferbak. Rechts in de hoek ligt het bundeltje met spullen, voor als ik onderweg panne zou krijgen. Bovenin twee gele hesjes, voor het geval ik op een pechstrook moet stoppen. Europese regels die de veiligheid moeten bevorderen. Een goed idee. Ik denk associatief aan het nieuwsbericht over de rellen in Parijs.

Bij een negen heb je toch iets niet goed gedaan

Mijn beroep is opbouwwerker. Mijn rol is om bewoners in buurten en dorpen te ondersteunen bij het leefbaarder maken van hun woonomgeving. Ik ben op weg naar een buurt met veel armoede.

Er komt een telefoontje binnen via de Apple Carplay kit in mijn nieuwe auto. Het gemak dient de mensheid, en ik kan via mijn stuur de telefoon bedienen. Het is de auto-verkoper die mij belt. Een aardige man, die het op prijs stelde dat ik naar hem had gevraagd toen ik mijn vorige auto inruilde. ‘Of ik de enquête van het bedrijf over de klanttevredenheid nog in zou wil vullen.’ Hij vertelt dat dit een standaard onderdeel uitmaakt van het verkoopproces van de Koreaanse autodealer. Toen ik mijn nieuwe auto op kwam halen, kreeg ik een taart om dit feestelijk moment te vieren. Het was voor de verkoper een aanleiding geweest om te vertellen dat het automerk in enquêtes alleen van tien als waarderingscijfer houdt. ‘Bij een negen heb je toch iets niet goed gedaan volgens het bedrijf.’ Ik vertel hem dat ik nu begrijp waarom het aantal zelfmoorden vanwege de hoge werkdruk in Aziatische landen zo hoog is. De mens is feilbaar, maar dat is kennelijk in de markteconomie onacceptabel geworden. ‘Ik begrijp wat u bedoelt’ zegt hij enigszins nerveus. Ik zeg hem toe dat ik morgen de enquête in zal vullen.

Dit is het afvoerputje van de samenleving

De tweede helft van de ochtend ga ik op pad in de kwetsbare buurt waar ik een connectie wil leggen met bewoners omdat ik merkte dat er van alles aan de hand is. Vorige week was in het nieuws dat buurten met goedkope huurwoningen weer sneller verpauperen. Ondanks de toenemende welvaart, ondanks dat de economie weer drie procent groei doormaakt, is er nog steeds een grote groep mensen aan de onderkant van de samenleving die niet rondkomt en moeilijk haar weg in de samenleving vindt. En als ze al werken, noemen we ze vaak de werkende armen. En waar komen zij terecht? In dit soort straten en buurten. ‘Het afvoerputje van de samenleving’ zoals een politieagent mij gelaten vertelde. Voor een deel onderklasse, die haar achterstand steeds zelf reproduceert door de omstandigheden. Zonder sociale vaardigheden en goede omgangsvormen om jezelf te handhaven. Het woord ‘kanker’ veelvuldig gebruikend in alle soorten vervoegingen, als ze soms aangesproken worden en zich bedreigd voelen en hun verongelijkheid zo laten blijken.

Hier in deze buurt wonen de verliezers, de sappelaars, in een wereld die steeds jachtiger wordt. De verwarde mensen die niet meer opgenomen mogen worden, de statushouders die gevlucht zijn uit een ver land en die moeilijk hun draai kunnen vinden omdat ze door sommigen als indringers worden gezien. De man die zijn vrouw, kind of hond mishandelt. Ze moeten het zelf maar zien te rooien. Schulden, burenruzies, dronkenschap, vechtpartijen, scheldpartijen, de taal niet spreken. Het brandmerkt de buurt. Voor hen die er zijn komen wonen en voor wie het meteen een eindstation is. Een brandmerk dat wordt bevestigd door hen die er langskomen of erover horen. Ook ik ben uiteindelijk een passant.

Veerkracht en humor

Maar ik wil niet brandmerken. Ik ben op zoek naar talent, als aanknopingspunt voor verandering. Het is een lange weg die geduld vraagt, maar het is de enige weg. Ik heb leuke gesprekken. Soms relativerend. Soms ernstig, soms bemoedigend. Ik zie ook veerkracht en humor. Een van de bewoners vertelde mij: ‘Weet je dat dit de leukste buurt

van Nederland is?’ Hij wachtte even op mijn verbaasde reactie en zei toen goed getimed: ‘Als je van blauwe zwaailichten houdt.’

Efficiency

In deze buurt parkeer ik mijn auto. Tussen de kwetsbaren die het zelf moeten rooien in de neoliberale samenleving waar marktwerking en klanttevredenheid dominant zijn geworden. Het beleid dat dicteert dat je het vooral zelf moet doen. Dat we in niches en unique selling points moeten denken. We zijn geen burgers meer, we zijn klant gemaakt van diensten die afgebakende producten zijn geworden en die het leven alleen maar ingewikkelder maken. Zoals de thuiszorgmedewerkster die 35% van haar kostbare tijd kwijt is met het verantwoorden van wat ze gedaan heeft.

‘Vroeger keken we standaard bij ieder bezoek even in de koelkast. ‘De versheid van het eten daarin was een belangrijke indicatie of iemand nog wel goed voor zichzelf zorgde.’ Die check mocht niet meer uit efficiencyoverwegingen. Ik schakel mijn autoradio uit, waar een heftige discussie tussen twee politici plaatsvindt over de gele hesjes. Ik proef hun onzekerheid en ik loop de buurt in.

Losgezongen van de realiteit

Je moet in de moderne samenleving voor jezelf kunnen zorgen, terwijl iedereen weet dat er een categorie burgers is, zoals hier, die het nooit zonder hulp zullen redden. Volgens de nationale ombudsman in Nederland, zijn dat er circa anderhalf miljoen. ‘Laten we dat nu eens erkennen’ zei hij er achteraan. Hij had de indruk dat beleidsmakers en politici die al die maatregelen voor de zelfredzame participatiesamenleving bedacht hadden, hun eigen leefstijl als inspiratiebron voor hun beleidsvoorstellen gebruikten. Losgezongen van de realiteit van mensen zoals hier, stel ik ieder keer weer vast, als ik door buurten als deze loop.

Ik was ooit een goede keukenverkoper

Ik loop mijn ronde door de buurt en bel aan bij Gerard. Een dertiger en ondanks allerlei tegenslag, levenslustig. Hij komt van ver. Een mislukt huwelijk, met ruzies over zijn kinderen die gewelddadig uit de hand waren gelopen. Hij mocht ze niet meer zien. Het maakte hem agressief, depressief en hij belandde uiteindelijk ook nog in een psychose. Hij kwam vanuit de stad hier wonen. Hij moest toch ergens wonen. Hij kent hier weinig mensen, maar is van goede wil. Ik kom af en toe langs voor een praatje. Ik wil hem betrekken bij de herinrichting van een speeltuintje. Als ik aanbel zeg ik dat de buurtstalker weer een kopje koffie komt drinken. Hij schiet in de lach. Zijn huis is een verzameling van bij elkaar geraapte meubels, maar hij heeft er op zijn manier sfeer in gebracht. Waar politici pleiten voor een circulaire economie, kunnen ze hem hier ontdekken. Ruilhandel, marktplaats, een schemerlamp die in een afvalcontainer lag. Gerard is net aan een oude scooter aan het sleutelen die hij voor een habbekrats gekocht heeft. Hij ziet sinds kort zijn kinderen weer. De relatie met zijn ex is gestabiliseerd. De therapie die hij heeft gekregen is aangeslagen. Hij is optimistisch. Hij vertelt dat hij ooit een goede keukenverkoper was.

Daar houd ik me maar aan vast

Het gebit van Gerard is in slechte staat. We zijn in de loop der tijd inmiddels zo vertrouwd geworden dat hij eruit zichzelf over begint. ‘Als ik weer verkoper wil worden, moet ik er representatief uitzien. Dan moet eerst mijn gebit weer in orde zijn.’ ‘Heb je daarover gesproken met Werk en Inkomen van de gemeente?’ vraag ik. ‘Ja, maar ik ben nog niet uit de schulden bij de ziektekostenverzekeraar. Pas begin volgend jaar zou het misschien kunnen dat ik een prothese krijg. Daar houd ik me dan maar aan vast.’

Ik loop te lang mee om hem geen rad voor ogen te draaien. Als het aan mij zou liggen, zouden we kijken hoe we daar een mouw aan zouden kunnen passen, zodat hij weer sneller kans op werk zou kunnen maken en grip op zijn leven. Dat levert de uitkerende instantie en de samenleving volgens een nuchtere kosten-baten analyse alleen maar geld op. Maar zo werkt de bureaucratie niet. Beter geen hoop schenken, dan valse hoop die ik niet kan waarmaken, bedenk ik in stilte.

We nemen afscheid en ik loop naar mijn auto en leg mijn rugzak in de kofferbak van mijn auto. Ik zie weer de hesjes.

Gelatenheid

Of ik nu wil of niet, ik moet denken aan de boze demonstranten in gele hesjes die 'het niet meer pikken' en die zich met een uitpuilend winkelwagentje, volgeladen met uiteenlopende grieven, keren tegen de politieke elites van welke denkrichting dan ook. Het varieert van de hoogte van brandstofprijzen tot pensioenrechten. Of het varieert van de ziektekostenpremies tot flexibele arbeid die mensen onzeker en opstandig maakt.

Ik zie de parallel met de wereld waarin ik me net weer begeven heb. Daar is geen opstandigheid maar vooral gelatenheid. Een leven van dag tot dag.

Iedere tijd heeft zijn eigen symbolen van achterstand

Ooit begon ik dit vak en zei een wethouder tegen mij: 'Jij bent er om mijn tegenkracht te organiseren. Wij moeten hier scherp gehouden worden. We kunnen van alles bedenken maar het beleid mag niet zonder bewonersbetrokkenheid gemaakt worden.'

Dat is ruim vijfendertig jaar geleden. De sociale verbanden van toen zijn steeds verder uitgehold of verdwenen. Mijn vak is steeds zakelijker geworden. Ik ben vaker meer opdrachtnemer, dan het zelfstandige oliemannetje tussen mensen en de gemeentelijke overheid geworden. Ik vertegenwoordig steeds meer een partij op de markt van welzijn en geluk. Het is een ontwikkeling die niemand persoonlijk te verwijten valt. De wereld veranderde in een steeds hogere snelheid. Tijd voor reflectie is er nauwelijks nog. We moeten allemaal rennen om het hoge tempo dat we zelf veroorzaken bij te houden. Gelukkig heb ik nog mijn reflectiemomenten tijdens mijn woon - werkverkeer in de auto .

Het individu moet zijn of haar eigen route uitstippelen of weg zien te vinden en is een klant geworden van steeds meer professionele diensten. En als dat niet werkt is het laatste vangnet Charitas. Voedselbanken voor mensen die niet rond kunnen komen van hun inkomen door foute keuzen of tegenslag in hun leven, zijn een moderne variant van de ondernemersvrouwen uit de negentiende eeuw die langs de deur gingen met een pannetje soep voor de arme behoeftige sloebbers van arbeiders. Iedere tijd heeft zijn eigen symbolen van achterstand. Nu is dat de voedselbank.

Tweehonderd vrienden

Er vindt een paradigmashift plaats, zo kun je met romantisch optimisme op menig congres over de toekomst van arbeid horen van beleidsmakers en hemelbestormers. Vaak gaat het over hoe de moderne samenleving na de internetrevolutie georganiseerd wordt. Alsof mensen geen sociale wezens zijn. Alsof je de evolutie kunt parkeren. De illusie van een maakbare samenleving wordt nog steeds van links tot rechts beleden. Als het al een paradigmashift is, dan is het er een van de kansrijken. De vrijgestelden. Een besloten feest, voor ons soort mensen. Voor mensen die het zich kunnen permitteren om te denken in opties en die niet gehinderd worden door de beperkingen van de kansarmen die van steeds meer afhankelijk worden.

Dat zijn inmiddels de verweesde klanten van de klantcontactcentra van de samenleving met tweeëntwintig wachtenden voor u.

Ze worden verdoofd door de illusie van Facebook en andere sociale media. Ze zijn de held op level 4 van de game op hun tweedehands Playstation. In hun echte leven zijn ze een toerist in een door anderen georganiseerde busreis. Nergens een avonturenreis waarin jezelf de hoofdrolspeler bent. Sociale media zijn een uitstapje en tevens een fijne plek om leeg te lopen over de jungle van onvrede waarin ze zich staande moeten houden. Je hebt wel tweehonderd vrienden, waarvan je de meeste overigens nog nooit echt hebt ontmoet.

Iemand zei iets over een geel hesje

En ineens was óp dat platform een opstandig iemand die iets zei over een geel hesje. Te koop voor een habbekrats en tot de verbeelding sprekend en dat een eigen leven ging leiden. Gedragen door mensen, die hun best doen om wat van het leven te maken, maar die steeds meer in hun bestaanszekerheid worden aangetast.

Zij hebben geen boodschap aan klimaatdoelstellingen van over dertig jaar. Hun toekomst reikt niet verder dan: Houd ik mijn baan? Kan ik de huur nog wel betalen? Waarom zijn de energiekosten weer gestegen? Kan mijn kind worden wat het wil? Hoe kom ik op mijn werk dertig kilometer verderop, als ik de brandstof van mijn auto niet meer kan betalen? Universele vragen, of het nu in Frankrijk, België of Nederland is of in de buurt waar ik werk. Hun toekomst reikt meestal niet verder dan de dag van morgen.

Ik leg mijn rugzak terug in de kofferbak van mijn met hang naar perfectie geproduceerde Koreaanse auto en denk weer aan deze gele hesjes. Ze willen overleven in het hier en nu, waar ook een blik op de lange termijn nodig is.

Oktober 2019: De aarde redt zich wel

Inmiddels bijna een jaar verder, lijken de gele hesjes een oprisping te zijn geweest. Weinig bereikt. Verbittering, de teleurstelling bevestigd.

Een jong meisje in Zweden, Greta Thunberg, spijsbelt vanwege de klimaatverandering met een radicaliteit die vergelijkbaar is met de beweging van onvrede van de gele hesjes. Ze wordt een nieuw symbool voor jonge mensen die verzet plegen tegen het economisch paradigma van markt, markt, markt en alleen maar groei.

Het is te voorspellen dat dat idealisme botst met het verlangen van de kanslozen en achterblijvers die nu bestaanszekerheid willen. Desnoods maar ten koste van het klimaat

En toch moet die klimaatneutrale doelstelling gerealiseerd worden, tegen deze onderstroom van onvrede in, stel ik vast. De aarde redt zich wel, maar of we het met ons gedrag als mensheid redden is een steeds prangender vraag aan het worden.

Ander, communicatief leiderschap

Dat vraagt om een eerlijke kijk op de werkelijkheid van mensen die hun best doen iets van hun leven te maken. Het vraagt om ander communicatief leiderschap. Om een democratie van gelijkwaardigheid en betrokkenheid. Waarin we in staat zijn het korte termijnperspectief waarin we als consument verleid worden te verbinden aan de lange termijneffecten van ons handelen.

De zoektocht naar verbinding, en herbezinning op wat voor samenleving we willen zijn in plaats van hoe we denken dat we hem kunnen organiseren. Een samenleving die gebaseerd is op gedeelde waarden in plaats van door de markt opgelegd egocentrisme.

Het is weer tijd voor ideologie en moraal. Niet op de radio of op de opiniepagina's van kranten in een strijd van eendimensionale opvattingen. Niet zenden, zenden, zenden, maar door in dialoog te gaan met mensen zoals Gerard, of hoe ze ook mogen heten, en om hun verhalen te horen.

Om een nieuw antwoord te vinden op het te dominant geworden marktdenken, dat ons met de beste bedoelingen tot een steeds onverschilliger samenleving heeft gemaakt en die de aarde uitput.

Een zoektocht naar het realiseren van een paradigmashift van nieuwe gedeelde waarden voortkomend uit de samenleving zelf.

Er is genoeg werk aan de winkel om mensen weer mee te nemen en te betrekken bij een inspirerend toekomstperspectief.

'Wees iedere dag de verandering in de wereld die je wil zien', zei Gandhi ooit. Ik heb er niets aan toe te voegen.

Dit essay is gebaseerd op een willekeurige werkdag van een opbouwwerker die een optimist is in zijn contacten met mensen. De hesjes blijven onaangeroerd in mijn kofferbak liggen, in het besef dat ik in de omstandigheden verkeer keuzes in mijn leven te kunnen maken.

En mijn autoverkoper kan intussen tevreden zijn.

Ik heb inmiddels de enquête ingevuld en hem allemaal tieners gegeven voor zijn service.

Hij heeft net een huis gekocht, zijn contract is nog niet omgezet in een vast dienstverband en bovendien is zijn vrouw zwanger. Vandaar.

In het voorjaar van 2020 publiceert journalist Luc Vanheerentals een bundel *Leuvense wereldverbeteraars*. Hij vroeg een bijdrage. Hierbij

De vijf klemtonen van WEL

Hans Devroe

WEL ontstond in 1980 als werkgroep van het Leuvense STUC. Werd vanaf 1985 een zelfstandige vereniging. De doelstelling in het begin was eenvoudig: het literair werk van studenten begeleiden én hen informeren over de literaire strekkingen internationaal na 1950. Voor beide was er geen plaats in het officiële curriculum.

De **Universitaire Werkgroep Literatuur en Media (WEL)** evolueerde in 39 jaar tot een veel ruimer actiegebied. Met cursussen (ook over journalistiek, radio en tv, nieuwe media), twee wedstrijden in samenwerking met Stad Leuven, een tijdschrift “WEL”, uitstappen en reizen. Deze opleiding de eerste in ons taalgebied!

Tot de klemtonen behoort zowel de aandacht voor traditie (de Grieks-Latijnse) als de internationale context (Franse en Duitse, Japanse en Amerikaanse literatuur kwamen apart aan bod) evenals de genres kortverhaal, roman, poëzie etc. Als normen voor een ernstig literair schrijver groeiden vier V's: Visie, Verantwoordelijkheid, Verbeelding en Vakmanschap. Schrijven opgevat als een te leren vak. Wij doen niet mee aan de verleuking, de vele cursusjes die schrijven zien als bezigheidstherapie, een opeenvolging van losse flodders.

Er is ook een stevig, meer algemeen en tegelijk grondiger theoretisch luik: **algemene semiotiek (tekenleer)**. Tijdens het laatste van de vier jaren krijg je een overzicht van belangrijke trends in filosofie en wetenschappen, kunst en literatuur, media en ideologie ...

Speciale aandacht gaat naar **mediakritiek**, opvolger van historische kritiek. Door de groeiende impact van de massamedia (soms partijdige 'mainstream' en slordiger 'sociale') hard nodig. Welke bronnen zijn er gebruikt? Correct of onvolledig, zelfs vervormd? In welke mate betrouwbaar, genuanceerd? De beïnvloeding is doorgaans politiek en/of commercieel. Deze cursus uiteraard ieder jaar geactualiseerd. Meer dan men vermoedt wordt de perceptie gefilterd, vaak onbewust en ongewild, door vele media. De mechanismen daarvan blootleggen (in marketing de reclame, in politiek propaganda) is preventieve geneeskunde, mentale hygiëne.

Een groter bereik kregen onze **Gouden Lampje-prijzen**. Onafhankelijk, niet gesponsord. Zij bekroonden artikels en series in de geschreven pers, programma's op radio en tv –opmerkelijke voorbeelden van objectiviteit en veelzijdigheid, of die aandacht vroegen voor de kritische omgang met media. En deze die maatregelen signaleerden welke de **privacy** bedreigen. De laatste laureaat werd E. Snowden, verhinderd te komen. Hij had de praktijken onthuld van de Amerikaanse National Security Agency (NSA) die wereldwijd –meestal zonder rechterlijke toelating- telefoongesprekken, mails, banktransacties e.d. bespioneert. Het einde van de privacy? Stap rond in de stad en tel de camera's. Wij hebben de problematiek dikwijls aangekaart, helaas niet opgelost.

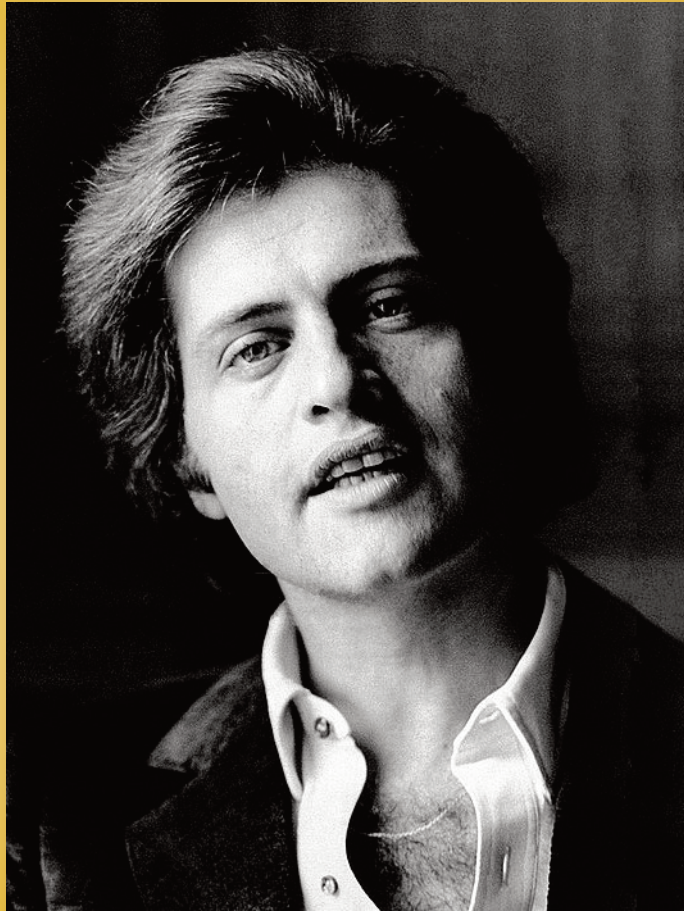
Een vierde troetelkind, nauw verwant met literatuur en media, is de studie der **verbeelding**.

Ik heb via het tijdschrift *WEL* en boeken als *Het virtuele universum* (Garant, 2007) de indeling en mechanismen van allerlei soorten verbeelding in kaart gebracht. Bevrijd uit het dwangbuis van psychoanalyse. Een schrijver zal frequent nadenken over de instrumenten van zijn werk (taal, genres, media) en zich niet beperken tot een modieus verhaaltje of gedicht. Hij heeft een sociale rol.

Dit alles grotendeels binnen het moedige maar vermoeiende kader van **vrijwilligerswerk** (enkel de lesgevers kregen een vergoeding). In de Culturele Raad hebben onze vertegenwoordigers altijd gepleit voor herwaardering van de vrijwilligers, de 'basis', stiefmoederlijk behandeld in vergelijking met de politieke koepels die betoelaagd worden via vele kanalen. Statutair is de vereniging pluralistisch, niet politiek gebonden. We hebben daar een zware prijs voor betaald: nooit structurele betoelaging, nooit personeel of vaste uren!. In dit land echter word je afgerekend op je partijkaart, niet op je kennis, talent of inspanningen. En toch. We hebben zeer velen geholpen na te denken, te schrijven en te publiceren.

Guy Vits

1 Jeugd

Op 5 november 1938 krijgen mevrouw Béatrice Dassin, geboren Launer, roepnaam 'Béa (drieëntwintig jaar, geboren op 18 juni 1915, van Hongaarse herkomst, succesvol violiste) en Jules Dassin, joodse filmregisseur van Russische afkomst (geboren op 18 december 1911 in Middletown in Connecticut (USA) hun eerste telg: Joseph Ira, roepnaam 'Joe'. Joe zal twee zussen krijgen: Richelle, roepnaam 'Ricky', geboren in 1940, en Julie geboren in 1944.

Bij de aanvang van W.O. II verhuizen de Dassin's van New York naar Los Angeles (westkust). Tot 1949 groeit Joe op in Californië, goudhaantje in een welstellend gezin. Vader maakt naam in Hollywood. Hij sympathiseert met de communisten – Jules is van Russische herkomst- en komt zo, na W.O. II, op de zwarte lijst van het McCarthyisme terecht ('the witch-hunt'). Het recht op arbeid wordt hem onzegd. Om aan deze heksenjacht te ontsnappen verlaten de Dassin's hun vaderland en vestigen zich in Europa (Engeland, Frankrijk, Zwitserland en Italië). Joe studeert in verscheidene lycea en colleges voorbehouden aan de elite. Hij is zestien als hij vanuit het Institut Le Rosey in Zwitserland zijn baccalaureaat behaalt.

In 1954 scheiden zijn ouders. Jules laat zich verleiden door Melina Mercouri die hij ontmoette op het Festival van Cannes. Joe is hierdoor sterk getraumatiseerd maar moet verder met zijn leven. Hij trekt terug naar de VS. In Detroit (Michigan) studeert hij etnologie en Russisch. In 1963 wordt Joe 'master of arts' in de antropologie met een doctoraatsthesis over de oorsprong van de cultuur rond de Middellandse Zee. Noch het onderwijs, noch de filmwereld lokken hem echt. Het mag iets frivoler en avontuurlijker zoals radio-animator, schrijver of journalist. Hij schreef reeds enkele artikelen voor *Playboy* en voor de *New-Yorker*.

Na zijn studies keert hij terug naar Frankrijk. In 1957 – in het vooruitzicht van zijn legerdienst- moet Joe zich aanmelden op de Amerikaanse legerbasis in Frankrijk

(Saint-Germain-en-Laye) en wordt afgekeurd wegens hartruis.

Op 13 december 1963 neemt Joe deel aan een gemaskerd bal in het Bois de Boulogne. Hij leert er Maryse Massiéra kennen die prompt haar toenmalige vriend verlaat en met Joe gaat samenwonen. Ze vinden onderdak bij Béa die in de voorstad van Parijs woont. Een jaar later vindt het jonge paar een tweekamerappartement in de boulevard Raspail, 218 in Parijs.

Na een escapade van Joe staat Maryse erop dat ze huwen. Joe aarzelt. Maryse treft alle schikkingen. Ze huwen op 18 januari 1966. De dag van het huwelijk drinkt Joe zich te pletter en sluit zich op in de toiletten waar hij door de brandweerlui moet worden ontzet. Thuis gekomen sluit hij zich opnieuw op in de toiletten.

Joe heeft geen vast inkomen. Tussendoor schrijft hij voor kranten en periodieken en werkt als assistent of als acteur voor de filmopnamen van zijn vader. Tussen 1957 en 1965 acteert hij in een vijftal films. Drie daarvan worden geregisseerd door Jules Dassin. Hij schrijft ook liedjes voor andere zangers. Een viertal voor Carlos; vijf voor France Gall (1967-1868); één voor Marie Laforêt en twee voor Melina Merkouri (1971 – 1972).

2 Gedrag en levensstijl

Béa gaf haar kinderen een burgerlijke en puriteinse opvoeding.

Zijn biografen verstrekken een weinig vleidend persoonlijkheidsprofiel: weinig vriendelijk en weinig sociaal, steeds ontevreden en ongeduldig, zelfingenomen en ambitieus, weinig humoristisch, wantrouwig, achterdochtig en angstig, “... il est odieux, fausement aimable...” of nog “... Ce n'est pas un vrai gentil et malgré ses sourires forcés, il ne trompe personne ...”

Zoals vele Amerikanen voelt hij zich superieur aan de Europeanen. Zijn levensstijl, werk en gedrag zal zijn ganse leven ‘Yankee’ blijven. Door zijn houding lokt hij regelmatig conflicten uit. Zijn gedrag is dan regressief (humeurig, opvliegend, stampvoetend, introvert, egocentrisch).

Niet alle indrukken zijn negatief, zo bijvoorbeeld: “Grand, beau, une voix prenante et un charme fou. Il était cependant timide, réservé et d'une exquise politesse.” (RTL – Monique Le Marcis).

Hij is een perfectionist, houdt van luxe, bcbg (bon chic bon genre), alleen het beste is goed genoeg, de duurste kleding, de beste restaurants, de beste Braziliaanse sigaren, de beste wijnen, whisky's en likeuren.

Zijn hobby's zijn zeer uiteenlopend. Hij verslindt Amerikaanse literatuur (klassiek, science fiction, politieromans). In de muziek gaat zijn voorkeur naar klassiek (moeder was violiste), blues, country, folk en New-Orleans-Jazz. Voor het Franse chanson is Georges Brassens zijn eerste keuze. Hij kent nagenoeg diens ganse repertoire. Zijn favoriet instrument werd de gitaar.

3 Aanloop

1959 Jules – de vader van Joe – werkt aan een nieuwe film ('La Loi'). Joe zingt er een liedje als duo met Gina Lollobrigida. Dit wordt zijn eerste CD.

1965 Catherine Régnier is een jeugd vriendin van Maryse. Ze is secretaresse bij CBS (Columbia Broadcast System–Columbia records-), Amerikaanse platenmaatschappij die een vestiging in Parijs opende door overname van de firma Odéon die in moeilijkheden verkeerde.

Maryse laat Catherine een opname beluisteren van het lied "FreightTrain" gezongen door Joe. Ze wil een CD laten persen van deze opname om aan Joe te schenken voor zijn 26ste verjaardag. Catherine doet meer; ze stuurt de opname door naar de artistieke directie van CBS. Dit alles buiten het medeweten van

Joe. Twee maanden later tekent hij zijn eerste contract. *Freight Train* wordt *Je change un peu de vent*. De verkoop van het album wordt een flop.

Mei 1965 Het tweede album doet het niet beter. Tweeduizend exemplaren worden geperst waarvan er driehonderd gekocht worden door Béa om haar zoon te promoten.

Oktober 1965 De derde CD met *Guantanamera* - een lied van Pete Seeger- en *Bip bip* wordt zijn eerste succes. Hij is te horen op alle zenders; ruim vijftigduizend exemplaren gaan over de toonbank. Het begin van een sputterende doorbraak.

Joe treedt op in het voorprogramma van Maurice Fanon in de Ancienne Belgique. Ook hier weinig succes.

Bij CBS zoekt men naar de oorzaken van deze moeilijke start. De muzikale begeleiding faalt, de commercialisatie laat te wensen over, de radiozenders zijn niet mee ... De gepaste omkadering volgt. Jacques Plait - producer – bewaakt alle artistieke en beroepsbeslissingen. Robert Toutan, persattaché, introduceert hem in de media. Pierre Delanoë en Claude Lemesle zullen vanaf 1969 nagenoeg al zijn teksten schrijven. Charley Marouani wordt zijn impresario, Georges Olivier tourneur. Pierre Lombroso verzorgt de organisatie van de tournees. Nicole Aimable wordt zijn secretaresse .

Dit is de ploeg die in het 'star-system' het 'product' (term uit de showbizz) Dassin zullen optimaliseren. Zijn echtgenote Maryse houdt zijn agenda bij, bewaakt zijn afspraken, verzorgt zijn look (cowboy- allures, lange haren, witte smoking) en zijn pr. Ze speelt chauffeur en organiseert de cocooning.

Joe gaat nu voluit. Produceert tot één nieuw lied per maand, componeert de muziek, neemt deel aan de arrangementen, is veeleisend voor de teksten en voor de muzikanten, volgt alles op de voet en bewaakt zijn belangen met hulp van een boekhouder. Met artistiek directeur (Jacques Plait) neemt zijn carrière een stevige aanloop. Beiden zijn veeleisend tot op het maniakale. Niettegenstaande de vele spanningen en conflicten ontstaat een stevige vriendschap.

1966 Songwriter Jean-Michel Rivat past twee Amerikaanse liedjes aan: *Ça m'avance à quoi* en *Comme la lune*. Het tweede liedje zal terugkomen in zijn 'best of' en is afgeleid uit *Four kids of Lonely* van Lee Hazlewood.

*“ ... Et j'étais comme la lune,
pas fier de moi
mais sans rancune,
la vie c'est comme ça
ouais, c'est comme ça ... ”*

De andere liedjes zullen niet blijven. Het arrangement gebeurt door Johnny Arthey in Londen. De opname in Parijs. De plaat wordt uitgebracht in april. De radio volgt; televisie niet. Voor de eindejaars periode wordt een nieuw album uitgebracht, maar weer blijft het succes uit.

In dat jaar neemt Joe deel aan de selectie van SACEM (Société des auteurs et compositeurs de musique) en krijgt zonder moeite zijn erkenning.

1967 Joe treedt op als presentator voor de prijsuitreiking van MIDEM in Cannes (internationale bijeenkomst van de discografie) . Hij wordt er opgemerkt en krijgt, door toedoen van Charly Marouani het voorprogramma toegewezen van “Vous permettez Monsieur” (optreden van Adamo).

4 De succesjaren

1968 Tussen 1968 en 1971 volgen de grote successen elkaar op.

Marie-Jeanne – La Bande à Bonnot – Siffler sur la colline – Ma bonne étoile – Le petit pain au chocolat . Dit laatste lied een zinspeling op de bijziendheid van

Joe. Het feit dat hij sommige mensen niet herkent wordt hem aangewreven als pretentie. De plaat verkoopt als zoete broodjes. Dat jaar tekent hij een nieuw contract met CBS voor vier jaar.

Dit succes neemt zijn onzekerheid niet weg. Aan Lemesle vertrouwt hij toe: “Quand on n’a pas de talent, il faut beaucoup travailler : c’est ce que je fais ...” Hij lijdt onder de sarcasmen over zijn strabisme; twijfelt voortdurend aan zijn kennis van het Frans en wordt dan ook ervaren als een kommaneuwer.

1969 *Les Champs-Élysées – Le chemin à papa*

1970 *Cécilia – L’Amérique – L’Équipe à Jojo*

1971 *La fleur aux dents*

Hij wordt de absolute recordman van de verkoop. Het geld stroomt binnen. Joe is vrijgevig en houdt van luxe. Hij is omringd door een team dat vooral belust is op het delen van de opbrengsten; of zoals Robert Toutan het optekende:... de gros poussins ne volant en aucun cas déplaire à la poule aux oeufs d’or ... “.

5 Het rad van het fortuin

1969 Eerst is er *Waterloo Road*, een lied van Smacka Fitzgibbons, omgebouwd tot *Les Champs-Élysées*.

*“Je me baladais sur l’avenue,
le coeur ouvert à l’inconnu
J’avais envie de dire bonjour
à n’importe qui ... “*

Dit lied wordt een van de grootste internationale successen. Een Italiaanse, Duitse en Engelse versie volgen. Aan de top van de hitparades in Canada, Duitsland, Chili, Argentinië, Griekenland, Polen, Tsjechoslowakije en zelfs in Rusland.

Op 1 april krijgt Joe hevige pijn in zijn linkerarm en wordt vier dagen opgenomen op intensive care. Diagnose: Virale pericarditis. Hij zal een maand moeten rusten.

In juli gaat hij skiën in Tignes (Fr), één van zijn favoriete sporten.

Dit lied zal het jaar daarop bekroond worden met ‘le Grand prix de l’Académie Charles Cros’. Dat jaar worden tweehonderd optredens georganiseerd. In de arena van Béziers (Fr) telt men dertienduizend toeschouwers. In Marjevol (Fr) moeten er tweeduizend kijklustigen worden geweigerd.

1970 De zomerhit wordt *L’Amérique*. Een tekst van Delanoë ontleend aan *Yellow River*.

*“Tous les sifflets de trains, toutes les sirènes de bateaux,
m’ont chanté une fois la chanson de l’Eldorado.
De L’Amérique ... “*

In enkele dagen wordt de cd een gouden plaat, in één trimester driehonderdduizend platen verkocht. Alleen Amerika sluit hem niet in de armen. Hij behoort niet tot de groep van de ultraFranse zangers die een kans maken in de Verenigde Staten (Maurice Chevalier, Yves Montand, Edith Piaf, Aznavour, ...). Joe is te Amerikaans (nonchalance, ontspannen, authenticiteit, ...)

De werkdruk eist zijn tol. De zomertournee was uitputtend. Hij zweet overvloedig, is prikkelbaar en opvliegend. Rond hem hangt een gespannen en angstige sfeer. Zijn laatste album ontgoochelde.

September wordt platte rust in de Vaucluse (Fr).

In december wordt hij gevraagd op 'RTL non-stop', een uitzending van Philippe Bouvard. Het onthaal is slecht. Hij wordt uitgejouwd. De uitzending moet worden stopgezet. De verkoop van zijn laatste album slecht.

6 Het rad valt stil (1971-74)

1971 April. Er wordt gewerkt aan een nieuw album voor het Duitse publiek. Matige verkoop.

Volgt een onderbreking met skiverlof in Courchevel (Fr). Vervolgens trekt het gezelschap op tournee (Iles de la Réunion, Madagaskar, Djibouti, Polynesië – Nouvelle-Calédonie, Tahiti (Papeete)). Joe is weg van Tahiti en zijn cultuur. Hij koopt er negen hectaren wit strand met wuivende palmen; laat er een 'faré' (houten strandwoning op palen) bouwen en zal er regelmatig komen rusten. Na zijn zangcarrière zal hij er zich terugtrekken om te schrijven.

Tijdens deze vier jaren wordt er hard gewerkt (tv, gala's, tournees). Dertien cd's worden uitgebracht; zesentwintig nieuwe liedjes geproduceerd. Maar de kas-krakers blijven uit. Dassin wordt weggedrongen door de nieuwe generatie (Dave, Gerard Lenormand, Michel Fugain, Johnny, Sylvie, Sheila, Sardou, Cloclo ...).

In 1973 komt één liedje bovendrijven: *Salut les amoureux* – een Amerikaanse song bewerkt door Claude Lemesle.

In 1974 treedt hij een tweede maal op in l'Olympia.

In het kerstalbum van dat jaar vindt men het chanson: *Si tu t'appelles mélancholie* andermaal ontleend aan een Amerikaans lied. Het wordt geen commercieel succes.

7 Opflakkering

Het is pas in 1975 dat het rad opnieuw gaat draaien met *L'Été Indien*. Het liedje *Africa*, gezongen door Toto Cutugno, is door Delanoë en Lemesle aangepast. Een oorspronkelijk triest verhaal wordt een mooi liefdesliedje in de herfstkleuren van de oostkust van de VS (Indian summer). Alles gebeurt in één namiddag en een lange nacht.

Het succes overweldigend en internationaal. De Nederlandse platenfabriek van CBS perst platen dag en nacht. Dagelijks worden, alleen al in Frankrijk, vijftig-duizend exemplaren aan de man gebracht. De zomertournee wordt een triomftocht. Het lied wordt vertaald naar het Engels, Duits, Italiaans, Spaans en Fins en op de markt gebracht in vijftientig landen. In 1975 worden er meer dan twintig miljoen platen verkocht.

*"... on ira où tu voudras, quand tu voudras
et on s'aimera encore, lorsque l'amour sera mort.
Toute la vie sera pareille à ce matin ,
aux couleurs de l'été indien."*

In december komt een nieuw album op de markt, vooral geput uit het repertoire van Toto Cutugno en Pallavicini. *ne va pas changer le monde – Il était une fois nous deux – A toi* – en het lied van Vader Abraham *Het kleine café aan de haven* wordt *Le café des trois colombes*.

Eén hoogtepunt nog in 1977: zijn derde optreden in l'Olympia.

Niet alleen zijn carrière valt stil, ook zijn privéleven loopt geleidelijk uit de hand. Het huwelijk met Maryse Massiera hield dertien jaar stand. In 1973 is Maryse zwanger. De zwangerschap verloopt slecht. Hun kind (een jongen – Joshua) wordt geboren na zes maanden en twee weken en overlijdt vijf dagen later. Om zijn verdriet te vergeten vlucht Joe in het werk. Maar ook dat valt tegen. Daarna trekt hij met Maryse naar Polynesië. Hun relatie is grondig verstoord. Om hun problemen te boven te komen plannen ze de bouw van een nieuwe woning op het platteland nabij Parijs. Maryse zal de werken opvolgen en het interieur bepalen. De bouw zal twee jaar duren. Hier ook wil niets vlotten.

Ondertussen gaat Joe vreemd. In 1972 begon hij een relatie met Christine Delvaux. Met haar rukt hij zich los uit het gesettelde burgerleven. In zijn favoriete skioord (Courchevel) worden nachtclubs en hotelkamers drukker bezocht dan de skipistes .

In 1977 is Christine zwanger. Op 5 mei 1977 (op initiatief van Maryse) scheidt hij. Op 14 januari 1978 huwt hij met grote sier Christine in Cotignac (Haut Var). Joe eindigt zijn huwelijksdag stomdronken. Op 14 september 1978 wordt zijn zoon Jonathan geboren en op 22 maart 1980 zal hij een tweede maal vader worden van een jongen: Julien. Zijn tweede huwelijk is echter een kort leven beschoren. Na twee jaar staat de relatie op springen. Joe beseft dat zijn relatie een mislukking is en besluit te scheiden. Fouten, zwakheden en gebreken heen en weer. Het wordt een vechtscheiding om het hoederecht over de kinderen.

Ondertussen blijft de showbizz-molen draaien op volle toeren. Triomftocht in Canada (Québec). Tournee in België (23-24 september) te Waver en Antwerpen. Telkens moet het optreden worden stopgezet omdat Joe onwel wordt. De dokters adviseren een minder druk leven.

1978 Gala's in Frankrijk, Zwitserland, Griekenland...

Half februari gaan de tournees naar Polen, Moskou, Denemarken, België en de Indische Oceaan. In augustus worden Chili, Argentinië en Brazilië aangedaan. Telkens met succes .

Joe verwaarloost nadien zijn carrière. Hij gaat veel uit, wordt arrogant, vergeet afspraken. Hij is merkelijk verzwaaard. Heeft wallen onder de ogen. Alcohol en tabak worden dominant. Bij dag ligt hij vaak in bed. Spreekt luid, lacht luid, gaat woest tekeer voor een niemendal. Heeft altijd whisky en bier bij de hand. . Hij wordt afstandelijk. Zijn directe medewerkers verliezen alle vat op hem. Sommige vrienden (o.a. Guy Bedos) keren hem de rug toe. In november 1979 wordt Joe onwel. Hij heeft een interne bloeding (maagzweren). Het resultaat van een opeenstapeling van excessen, stress en angst. Een operatie onvermijdelijk.

Begin 1980 wordt *Blue country* (te lezen: Blues en Country muziek) en de single *The guitar don't lie* opgenomen. Joe sluit zijn carrière af in het Engels.

De opnamen verlopen zeer moeizaam. Joe is angstig, bleek en ontdaan. Close-ups worden zorgvuldig vermeden.

Op 16 juni 1980 krijgt hij een zware hartaanval en wordt opgenomen in het 'Hôpital Américain' in Neuilly (nabij Parijs).

Een maand later wordt Joe andermaal onwel op de Bühne en belandt opnieuw in de spoedafdeling. Latere optredens worden afgezegd.

Half augustus gaat hij met zijn twee zonen, Nathalie – zijn nieuwe vriendin – en zijn moeder (Béa) naar Tahiti. Zijn vriend en tekstschrijver Lemesle is al ter plaatse. Ze gaan samen op restaurant in Papeete. Omstreeks 12u30 zakt Joe in elkaar. Hartaanval. Alle hulp komt te laat. Zijn droom om zich terug te trekken in zijn 'faré' zal niet doorgaan.

Joe behield zijn ganse leven de Amerikaanse nationaliteit. Zijn lichaam wordt derhalve overgebracht naar Los Angeles (Californië) om te worden begraven in het 'Hollywood Forever Cemetery'. Het zijn gouden dagen voor de 'star-system-business': de verkoop boomt.

De kinderen worden toegewezen aan Christine. Ze zullen opgroeien in Feucherolles. Christine Delvaux overlijdt op 5 december 1995.

Joe Dassin laat een repertoire na van plusminus vijfhonderd liedjes. Van 1964 tot 1979 (vijftien jaar) brengt CBS zestien albums op de markt. De thema's van zijn liedjes zijn hoofdzakelijk heimwee, zwerven, avontuur, vrouwen en liefde.

De artiest met zijn ego, soms op het randje van het draaglijke, met zijn goede en zwakke kanten, soms introvert, soms extrovert, en soms naïef maar altijd extreem professioneel en perfectionist wist nochtans zijn kunst te relativeren: "Un chanteur est un type qui fabrique des bulles de savon. On n'analyse pas une bulle de savon. On la regarde parce qu'elle est jolie." ... "Pour moi, le véritable engagement consiste à faire des chansons qui aident les gens à vivre."

*"... Si tu t'appelles mélancholie
On est fait pour l'oublier ensemble.
Les chiens perdus, les incompris
on les connaît, on leur ressemble ..."*

9 Bibliografie

Fabien Siclier en Jacques Levy, *Jules Dassin*, (Edilig), 1986.

Maryse Massiéra en Jacques Plait, *Cher Joe Dassin*, (Ergo Press), 1989.

Betty Truck, *Joe Dassin inconnu*, (Michel Lafont), 1996.

Fabien Lecoeuvre en Gilles Lhote, *Joe Dassin inédit*, (Michel Lafont), 2000.

Claude Lemesle, *Puisque tu veux tout savoir ! Confidences à Julien Dassin*, (Albin Michel), 2005.

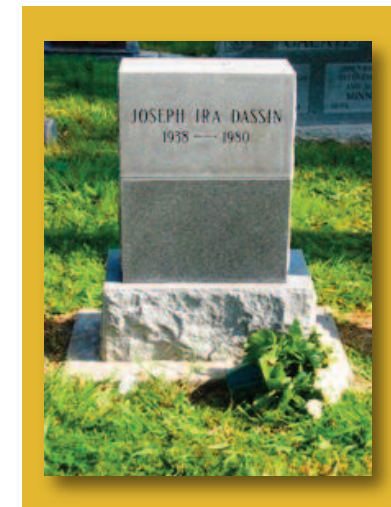
Alain-Guy Aknin en Philippe Crocq, *Joe Dassin. Le triomphe et le tourment*, (SL, éditions du Rocher), 2005.

Robert Toutan, *Joe Dassin, Derniers secrets*, (éditions du Rocher), 2010.

Damien Panerai, *Joe Dassin, Une histoire vraie*, (City Editions), 2010.

<http://www.joedassin.info>

https://nl.wikipedia.org/wiki/Joe_Dassin

Guy Charleer

Haikoe's

Waar het tarweveld
overvloedt in de hemel,
rijst de morgenzon.

Eind februari.
De winter overwintert
onder rijmaanslag.

Uit kastanjelaars
ploffen drachtige bolsters.
De zomer verherfst.

Een koppel eenden
op hun spiegelbeeld van ijs.
Vier koude voeten.

Een wachtzaal gevuld
met uitgedoofde blikken:
de vloek van kanker.

Onze brievenbus
gevuld met fluweelzacht mos
en koolmeesitjes.

Tanka's

Parelwitte sneeuw
kleeft aan de kale takken
van de platanen.
Ik wou dat een sneeuwtapijt
de leegte in mij verborg.

Slechts eventjes heerst
er een vredige stilte
in het bos wanneer
de dag en de nacht elkaar
boven de kruinen groeten.

Hans Devroe

- Bij **DPG Media** (w.o. VTM, Sanoma) zijn 145 jobs geschrapt, vooral in de tv-afdeling (september). Het bedrijf wil meer investeren in digitale ontwikkeling.
- “Zo menselijk kan technologie zijn” adverteert Telenet over de eigen service. Niet dus. Het volstaat de provider te bellen n.a.v. een adreswijziging of dubieuze factuur. Je wordt doorverwezen: “Bel één(...) Bel twee(...) Bel drie...” Het lijkt ordelijk, een rangschikking van onderwerpen. Maar het gaat gewoon om minder personeel. En soms een mistgordijn, het kan gebeuren dat je op het eind van deze trukendoos (met nog “uitstel”, “andere dienst”, “vertraging”) nergens staat –tenzij met een hogere factuur. De procedure is niet eigen aan Telenet, ook andere **providers** (Proximus, Engie) verbinden je met robotjes. Zelden tref je een mens met geduld, woord en wederwoord. Het gaat om geldmachines die het liefst werken met cumulatieve algoritmes: rekening betaald “op tijd” ja/nee, bij nee een herinnering of beter nog gelijk een “eenmalige”boete. De maatregel van ex-minister van Consumentenzaken Kris Peeters (27 februari 2018) om een eerste aanmaning niet in rekening te brengen wordt meestal genegeerd, evenals reclamaties. De providers zijn incassobureaus geworden, hun “communicatie” een inside joke..niet open, maar gesloten.
Dat wekt ergernis. Tevergeefs, hun ceo’s zijn politieke benoemingen, dus onschendbaar. Hun exorbitante vergoedingen wekken nog meer wrevel, zoals bij Proximus (voorzitter Stefaan De Clerck, CD&V) de ceo Dominique Leroy (vorig jaar verdiende ze bij Proximus ca 940.000 euro...).Desondanks wou ze opschuiven naar de Nederlandse KPN “voor meer loon”, niet zonder ook aandelen van Proximus te willen verkopen, al dan niet met voorkennis. Intussen is Leroy’s kandidatuur door KPN ingetrokken. Proximus kwam al eerder onder vuur (2013, toen nog Belgacom) toen er hacking (hoe vrijwillig?) aan het licht kwam .Nog altijd niet “opgekuist” volgens H. Modderkolk .Er moet dringend echte d.w.z. onafhankelijke controle gebeuren, niet via politieke stromannen.
In Frankrijk protesteren de Gele Hesjes tegen president Macron (ex-bankier bij Rothschild) die neerkijkt op armere mensen en hun betalingsproblemen. In eigen land stootte het Vlaams Belang door naar de eerste plaats in de ‘Grote Peiling’ (september); ook de PvdA wint stemmen, eist een hoger minimumpensioen. Zelden is de verontwaardiging over graaizuchtige participatie (zie ook de vertrekvergoedingen voor parlementariërs) zo groot geweest. Het gegraai gaat zover dat zelfs Vrederechters protesteerden tegen het stijgend aantal zaken over onbetaalde rekeningen. Hun advies: o.m. leefloon en minimumlonen verhogen (*Het Nieuwsblad* 26 september). Maar de “vertegenwoordigers des volks” denken liever aan zichzelf. De verantwoordelijke voor het begrotingstekort klimt gewoon een echelon hoger: Europa, dé droom van elke graaier. Ons land is niet alleen financieel maar ook moreel failliet, een nest van corruptie.
- In het verlengde van het voorgaande klinkt ook kritiek op de **algoritmisering** van data-analyse en –beheer bij grote mediaconcerns als Google en Facebook. De vergaande automatisering van hun zoekmachines en beheer betekent zonder twijfel een technisch hoog niveau maar evenzeer groot gevaar. Zo heeft Facebook met het datamining-bedrijf Cambridge Analytica de gegevens van miljoenen gebruikers benut om met behulp van gepersonaliseerde politieke advertenties en artikelen w.o. nepnieuws de kiescampagne van D. Trump te steunen. Zulke gepersonaliseerde aanbevelingen heten in het jargon ‘hypernudges’. Enkel d.m.v. algoritmische screening mogelijk (zo werkt ook de NSA-spionage). Het manipuleren heet ‘nudgen’, op basis van jouw surfgedrag, dynamisch,

real time en (bijna) geheim. Een der methodes van het huidige surveillance-kapitalisme.

Een en ander kan men lezen in het artikel *Slaaf van het algoritme* door Marjolein Lanzing in *Wijsgerig perspectief* (nr.2/2018, blz.16-25).

- **Edward Snowden** publiceerde een tweede boek: *Onuitwisbaar*, meer auto-biografisch, memoires (vertaling van *Permanent Record* bij Van Halewyck). In 2020 eindigt zijn asiel in Rusland. Bij Podium verscheen *Het is oorlog maar niemand die het ziet* van de Nederlandse journalist **Huib Modderkolk** (272 blz., 20,50 euro). Onder meer over Russische, Amerikaanse en Nederlandse inlichtingendiensten, Proximus e.a.
- **'t Pallieterke**, het satirisch weekblad werd 75 jaar, vierde dat met een tentoonstelling in het Antwerps Bormshuis. Het weekblad evolueerde van Vlaams-gezind moppenblad naar spreekbuis van het Vlaams Belang. **Uitpers**, digitaal webzine, werd 20. Laat heel andere geluiden horen, meer internationaal. Ook **Scorpio**, Vlaanderens oudste vrije radio, viert een jubileum: 40 jaar. Nog steeds zonder betaalde reclame.
- **Nobelprijzen**. Met vertraging zijn Nobelprijzen literatuur toegekend aan de Poolse Olga Tokarczuk (voor 2018) en de Oostenrijkse toneelschrijver Peter Handke (2019). Ten gevolge van interne ruzies, #ME TOO-avonturen, de bekroning van de joods-Amerikaanse zanger Bob Dylan en jarenlang onfris gelobby is het Nobelprijscomit  nauwelijks nog geloofwaardig.
- **Harold Bloom** (°1930) is overleden. Een belangrijk literair criticus, prof in Yale en New York City. Hij was zeer controversieel, bepleitte in de literatuur hoge normen, de esthetische. Zijn hoofdwerk *The Great Canon*, belangrijk ook *How To Read A Book*. Hij pleitte voor een grote literaire traditie; het lezen is belangrijk om andere mensen te leren kennen niet oppervlakkig, om het geheugen te oefenen en tegelijk de traditie voort te zetten. Hij botste daarmee op inzichten van feministen, marxisten, politiek-correcte ideologie en iedereen die een “balkanisering” van de literatuur voorstaat. Die betekent een versnippering: elke cultuurgroep, elk gender, elke ideologie heeft eigen normen en meesterwerken, dat betekent het einde van de algemene literaire beoordeling. Ook bij ons woedt die strijd en zijn er professoren die een canon willen opleggen, dikwijls met commerciële motieven (verplichte lektuurlijsten, subsidiëring).

Info over culturele activiteiten van (ex)cursisten. Info WELkom

- Ria Anyca publiceerde *Verdwaald* (vzw Sabou/Witsand), een prentenboek voor kleuters en de eerste cyclus van de Basisschool. Illustraties van B. Vanneste.
- Clara Mertens dolde mee in de optredens van “Melvius” (Ballet Dommage) te Scherpenheuvel, Genk, Hasselt en elders.
- Ina Stabergh schreef in samenwerking met Luk de Laat het nostalgische *Toen de post nog brieven bracht* (De Scriptomanen, 234 blz., 25 euro verzendingskosten incl.).
- Ineke Vander Aa bedacht *Dogsitief. De hoogsensitieve hond begrijpen en begeleiden* (Brave New Books, 158 p., 24,95 euro).
- Per 1 november stopte *Deze week. Leuven* (Roularta) met als gevolg dat Belgajournalist Luc Vanheerentals na 29 jaar zijn wekelijkse column over Leuvense politiek moet stopzetten. Hij begon hiermee in *Passe Partout*, ging later schrijven voor *De Streekkrant* (recent *Deze week* genoemd).
- Magda Van Opstal werkte mee aan de Bahai-tentoonstelling met film “Zoektocht naar de Geliefde” in Pangaea te Leuven (26 tot en met 30 oktober). Ook Hans Devroe heeft meegewerkt met gedichten.
- Van Els Van Peborgh verscheen *The Power of Forgiveness. An Arendtian Turn* (Universiteit Antwerpen). Doctoraat beïnvloed door Hannah Arendt, studente van Heidegger.

Enkele media berichtten over de stopzetting van “WEL”. **Fout**, zoals je kan zien. De cursussen zijn hervat sedert 23 september, het tijdschrift werd digitaal, al nummer 4...

Belangrijk bericht: Lidmaatschap van WEL

In het verleden bestond het lidgeld uit het jaarlijks abonnement (18 euro). De Stad Leuven verplicht ons ook met de nieuwe formule lidmaatschap te vragen.

Dit wordt dan **10 euro jaarlijks via BE42 645-6201617-54.**

Voortaan wordt enkel over de betalende leden bericht in UWLM-nieuws: **niet duur voor een jaar reclame!**

W Tips voor publicatie in *digiWEL*

- Enkel teksten in machineschrift. Mailen naar postuwlm@yahoo.com .
- Titels van boeken, tijdschriften, programma's... cursiveren.
- Vetjes aanduiden als dusdanig of met golflijn onderaan.
- Rechtstreekse dialoog of citaten tussen dubbele aanhalingstekens: "Ik vraag het je!"
- Woorden of uitdrukkingen 'afstandelijk 'gecteerd tussen enkele aanhalingstekens: Dat heet dan 'democratie'.
- Illustratie in de tekst plaatsen of achteraan (aangeven waar invoegen, eventueel genummerd).
- De foto's moeten scherp zijn en voldoende pixels bevatten, anders worden ze te klein in het tijdschrift. Heb je het copyright? De boetes zwaar. Soms is het vrij.
- Hou er rekening mee dat kleur wordt omgezet in zwart-wit: enkel contrastrijke afbeeldingen komen duidelijk over.
- Genres: altijd (behalve voor gedichten) uw naam rechtsboven.
 - Essay: max. 5 blz. A4. Vooraf afspreken over onderwerp.
Achteraan bibliografie: Auteur, Titel. 'Reeks', Uitgeverij, Plaats, Jaartal druk.
 - Flitsverhaal, cursiefje, column e.d. max. 1,5 blz. A4.
 - Recensie: bij voorkeur nieuwe publicaties. Afspreken (telefonisch!) om overlapping of herhaling te vermijden. Max. 2 blz. A4. Onderaan bibliografische gegevens w.o. aantal blz. en prijs. Noch een kritiekloze laudatio, noch een humeurig afbreken. Geef argumenten.
 - Reisbericht: niet de ganse route (bijv. in dagboekvorm) maar uitschieters, ontmoetingen, indrukken... Max. 4 blz., ill. inclusief (hun plaats aanduiden).
Vooraf afspreken (tel.) om herhaling te voorkomen.
- Zorg voor een kopie van uw inzending
- en heb geduld: het is een driemaandelijks tijdschrift...
- Stuur nooit parallel eenzelfde bijdrage naar verscheidene tijdschriften. Bij de zending van een manuscript naar een uitgever kan dit wel (omwille van lange wachttijden).

Dus WELKOM, maar met zorg! Teksten die geen rekening houden met de richtlijnen worden niet aanvaard.

Namens de redactie en productie van "WEL".

De Getuige

Voltooid!

HANS DEVROE

Als je 2000 jaar lang over deze Aarde hebt gezworven, telkens korte tijd ergens gewoon en dan weer voortgedreven... Wat ben je te weten gekomen over deze planeet? De oorzaken van natuurrampen? Van oorlogen? De verhouding tussen volkeren? Tussen godsdiensten?

Wat is het geheim van God? Welk wereldbeeld is het meest zinvol? Hoe leven?

Weten en wijsheid gepuurd uit 50 levens ...

Lees "De getuige" 3, sluitstuk van de trilogie. Dit deel bestrijkt het Verre Oosten, de Amerika's, Oceanië. Zinvoller dan het zoveelste krimietje of overspeltje... En beter geschreven!

Het boek bevat 304 pagina's. Het boek kost 18 euro + 9,5 euro portkosten. Devroe's vorige boek "Mijn zoektochten" is al uitverkocht.

Te bestellen bij WEL: postuwlm@yahoo.com of de auteur 016-22 93 24.

HANS DEVROE publiceerde verhalen en romans (o.m. De stilte, Het schaakspel van Leuven), gedichten en luisterspelen - in ieder genre bekroond. En ook studies over wiskunde (Wiskunde voor morgen) en filosofie (Het virtuele universum). Hij stichtte en leidt de Universitaire Werkgroep Literatuur en Media (WEL) te Leuven.

Redactie Hans Devroe, secretaris. Tel.016 229324, mail postuwlm@yahoo.com

Medewerkers Kris Claes, Tom Kimpe, Marjolijn Terlingen

Wie *digiWEL* financieel wil steunen graag via bank BE 42 645-6201617-54

v.u. Hans Devroe, Kapucijnenvoer 67 03.04, 3000 Leuven

